SORAN UNIVERSITY

Law No. 10 of 2008

Ministry of Higher Education and Scientific Research
Kurdistan Regional Government

Universities Section: English Translation and Original Kurdish Law

This document brings together an English translation of the Universities section (Chapter Five, Articles 8–17) of Law No. 10 of 2008 concerning the Ministry of Higher Education and Scientific Research of the Kurdistan Regional Government, together with the original Kurdish law.

The English translation covers the Universities section only. It is presented first, followed by the complete original Kurdish document. This package is provided as a reference for Soran University's governance arrangements, institutional responsibilities and the powers of university and faculty leadership.

Contents

English translation - Universities section (Articles 8–17) **2–7**

Original Kurdish law **8–33**

Law No 10 of 2008

Ministry of Higher Education and Scientific Research

Kurdistan Region of Iraq

English translation of the supplied extract | Articles 8 to 17

Chapter Five Universities

Article 8

First: The university is a peaceful and protected sanctuary and an intellectual and cultural centre in whose environment reason develops and the capacity for innovation and discovery grows. Its affairs shall not be interfered with except as permitted by law. It bears direct responsibility for achieving the objectives set out in this Law. Accordingly, it shall continuously undertake studies and research in all fields of humanistic, scientific and practical knowledge, addressing new needs in a manner consistent with technological progress throughout the world and its requirements. This is intended to narrow the scientific and technical gap between our society and developed countries and to keep pace with scientific advances, while taking account of the particular characteristics of Kurdish society.

Second: The university, its colleges and its affiliated institutes shall have legal personality, including financial and administrative independence and legal capacity, as required to achieve their objectives. Their affairs shall be administered by a council.

Third: The university shall comprise academic colleges, research centres, and technical colleges and institutes providing technical education after secondary education or its equivalent, together with any other constituent units required in the fields of theoretical and practical knowledge.

Article 9

The University President shall be appointed by the Council of Ministers, on the recommendation of the Minister, for a term of four years, renewable once. The President shall hold a special grade and meet the following criteria:

First: Hold a doctoral degree.

Second: Hold an academic rank of at least Assistant Professor.

Third: Have at least ten (10) years of service.

Fourth: Possess administrative ability and competence, experience, integrity and academic honesty in the performance of duties.

Article 10

The University President shall exercise the following powers:

First: Chair the University Council, convene its ordinary and extraordinary meetings, implement its decisions, and represent the university before all bodies.

Second: Administer the university's academic, administrative and financial affairs in accordance with the relevant laws and regulations.

Third: Administer movable and immovable property in accordance with the laws, regulations and instructions in force.

Fourth: Enter into contracts with foreign teaching staff and technical personnel.

Fifth: Approve official missions, secondments and study leave on the recommendation of the College or Institute Council.

Sixth: Appoint heads of departments and branches, and Assistant Deans of colleges and institutes, on the basis of nominations made by the Dean.

Seventh: Promote university service employees.

Eighth: Nominate Deans and their assistants.

Ninth: The University President may delegate some of the President's powers to Deans, assistants or any person considered suitable.

Article 11

The University President shall have three Vice Presidents, responsible respectively for administrative and financial affairs, academic affairs and postgraduate studies, and student affairs. They shall be appointed by the Council of Ministers, following nomination by the University President, at the grade of Director General, and shall meet the following criteria:

1. Hold a doctoral degree.
2. Hold an academic rank of at least Assistant Professor.
3. Have at least ten (10) years of university service.

Article 12

The university shall have a Council constituting its highest academic and administrative body. It shall comprise:

First: The University President, as Chair.

Second: The Vice Presidents, as members.

Third: The Deans, as members.

Fourth: A member of the university's teaching staff who does not hold an administrative position and whose academic rank is at least Lecturer, elected by the teaching staff for a term of not less than two years, as a member.[1]

Fifth: The Director of the Scientific Research Centre, as a member.

Sixth: A representative from each relevant ministry shall be added to the Council of Technical Education. Such representatives shall hold a position at least equivalent to Director General. Their experience and specialisation shall be taken into account in their selection, and their membership shall be for a renewable term of two years.

Seventh: A student representative shall attend University Council meetings when matters relating to students are considered.

Article 13

The University Council shall exercise the following functions and powers:

First Academic powers

1. Prepare and implement admission plans for undergraduate studies in the colleges, and prepare admission plans for postgraduate studies.
2. Approve scientific research plans for colleges and their affiliated scientific centres.

3. Approve a plan for providing the requirements of education.
4. Approve plans for opening departments and branches of the scientific centre.
5. Approve the postgraduate studies plan.
6. Confer academic ranks on members of the teaching staff.
7. Monitor curricula.
8. Propose curricula and amendments to them to strengthen academic standards, and submit them to the Ministry for approval.
9. Suspend studies, wholly or partially, for a period not exceeding six (6) days.
10. Establish a mechanism for implementing the Ministry's plan and strategy.
11. Evaluate the performance and quality of the university's institutions.
12. Award academic degrees.

Second Administrative powers

1. Approve and implement plans for bilateral cultural relations with universities and academic institutions outside the Region.
2. Implement the plan for preparing the academic, technical and administrative staff of colleges and scientific centres.
3. Appoint teaching, technical and administrative staff in accordance with the staffing establishment and the availability of posts.

Third Financial powers

1. Prepare the annual budget plan and the investment plan.
2. Ratify the decisions of committees responsible for the write-off, valuation, leasing and sale of the university's movable and immovable property.
3. Approve the final accounts.

Fourth: The Council may delegate some of its powers to the University President.

Article 14

Dean of a college or institute

First: A person appointed as Dean of a college shall hold a doctoral degree, have an academic rank of at least Assistant Professor, and have at least ten (10) years of university service. The Dean shall be appointed at the grade of Director General for a term of four years, on the recommendation of the University President.

Second: A person appointed as Dean of an institute shall hold at least a master's degree, have the academic rank of Lecturer, and have at least ten (10) years of university service. The Dean shall be appointed at the grade of Director General for a term of four years, on the recommendation of the University President.

Third: The Dean shall have an Assistant Dean for administrative and student affairs, whose academic rank shall be at least Lecturer. The Assistant Dean shall be appointed by a decision of the Head of the Authority, on the recommendation of the Dean. An additional Assistant Dean may be appointed whenever necessary.

Article 15

The Dean shall perform the following duties and exercise the following powers:

First Academic powers

1. Monitor the organisation and progress of undergraduate and postgraduate studies, and work to strengthen educational and academic standards.
2. Ratify the recommendations of department and branch councils.
3. Approve the allocation of courses and semester credit units among teaching staff and lecturers, establish thesis defence committees, and determine the dates of the defences.
4. Implement the laws, regulations and instructions governing academic and educational affairs, and the decisions issued by higher authorities.

Second Administrative and financial powers

1. Implement the laws, regulations and instructions relating to administrative and financial affairs.
2. Approve the recommendations of committees formed in colleges and institutes.
3. Register students for undergraduate and postgraduate studies.
4. Approve the purchase and import of laboratory equipment, other supplies, journals and books.
5. Approve the payment of remuneration to persons from outside the university for training, teaching, thesis supervision, and participation in comprehensive examination committees and thesis defence committees, in accordance with the laws in force.
6. Recommend changes to the job titles of technical and administrative personnel within the staffing establishment of the college or institute, in accordance with the laws, regulations and instructions.
7. Recommend the transfer of technical and administrative personnel and their assignment among colleges, institutes and university departments.

Third: The Dean may delegate some of the Dean's academic, administrative and financial powers to heads of departments and Assistant Deans.

Article 16

The college or institute shall have a Council constituting its academic, administrative and financial body. It shall comprise:

First: The Dean, as Chair.

Second: Heads of departments or academic branches, as members.

Third: The Assistant Dean, as a member.

Fourth: A representative of the teaching staff of the college or institute, holding an academic rank of at least Lecturer and elected by the teaching staff for a term not exceeding two years, as a member.

Fifth: The College or Institute Council may add a further member from one of the relevant ministries whose specialisation corresponds to that of the college or institute.

Sixth: A student representative shall attend College or Institute Council meetings when matters relating to students are considered.

Article 17

The College or Institute Council shall perform the following duties and exercise the following powers:

First Academic powers

1. Establish admission plans for undergraduate studies; propose admission plans for postgraduate studies according to the department or academic branch and its specific conditions; and monitor their implementation.
2. Establish plans for scientific research, authorship, translation and publication, and for providing the requirements of education.
3. Establish plans for opening departments, branches and scientific centres; propose their establishment, merger or abolition; and distribute curricula across the academic years.
4. Approve the plans of academic departments concerning invitations to visiting professors.
5. Approve university thesis titles; appoint comprehensive examination committees, supervisors and co-supervisors; approve thesis defence results; and add or remove courses from postgraduate programmes.
6. Approve the appointment of external examiners on the recommendation of the department or academic branch.
7. Recommend the establishment of postgraduate studies, their curricula, and their annual and future plans.
8. Recommend the award of academic degrees.

Second Administrative powers

1. Supervise the affairs of the college or institute and attend to the various aspects of its activities.
2. Prepare the teaching staff establishment of the college or institute before the end of the academic year, in light of proposals submitted by the Dean and department or branch councils.
3. Recommend the granting of study leave for undergraduate and postgraduate studies within the Region to college employees, on the recommendation of the relevant department or academic branch.
4. Propose the secondment of teaching staff, or the granting of leave, fellowships and study missions outside the Region, on the recommendation of the relevant department or academic branch.
5. Approve sabbatical leave for a member of the teaching staff within or outside the Region, in accordance with the specific rules governing such leave.
6. Impose disciplinary penalties on students in accordance with the regulations and instructions in force.
7. Supervise the implementation of regulations and instructions relating to academic affairs in the college or institute.
8. Recommend the assignment of teaching staff and lecturers to postgraduate studies, according to the numbers and needs identified by departments and branches.
9. Prepare a staff development plan for academic and administrative personnel.
10. Prepare a plan for bilateral cultural relations.
11. The Council may establish committees to assist it in performing its academic, administrative, financial and educational duties.
12. Consider any other affairs of the college or institute referred to it by the Dean.

Third Financial powers

1. Propose annual budget plans and import and investment programmes.
2. Recommend approval of the final accounts of the college or institute.
3. Prepare the requirements of the college or institute for engineering works and its own projects within the overall investment budget.

Translation note

[1] Article 12, Fourth: The supplied Kurdish extract specifies a term of not less than two years. The corresponding Arabic text published by the Kurdistan Parliament specifies a term not exceeding two years. The wording of the supplied Kurdish extract is retained in this translation.

Reference for the comparison: Kurdistan Parliament, Law No 10 of 2008, Article 12, Fourth. https://legislation.krd/law-detail/?id=3283

بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عێراق

پشت بەستن بە حوکمی بڕگە (1)لە ماددەی (56) لە یاسای ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموارکراوو لەسەر داوای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ـ عیراق، ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عێراق لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (31)ی ڕۆژی 25/ 6/2008 یەدا ئەم یاسایەی دەرچواند:-

یاسای ژمارە (10)ی ساڵی 2008

یاسای وەزارەتی خوێندنی باڵاو توێژینەوەی زانستی هەرێمی کوردستان ـ عیراق

بەشی یەکەم

پێناسەکان

ماددەی یەکەم :

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە :

یەکەم : هەرێم: هەرێمی کوردستان ـ عێراق.

دووەم : ئەنجومەنی وەزیران : ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم.

سێیەم : وەزارەت : وەزارەتی خوێندنی باڵاو توێژینەوەی زانستی هەرێم.

چوارەم : وەزیر: وەزیری خوێندنی باڵاو توێژینەوەی زانستی هەرێم.

پێنجەم : ئەنجومەن: ئەنجومەنی وەزارەتی خوێندنی باڵاو توێژینەوەی زانستی هەرێم.

شەشەم : خوێندنی باڵا: هەموو قۆناغەکانی خوێندنی حکومی و نا حکومی دوای قۆناغی ئامادەیی.

حەوتەم : ئەنجومەنی کوردستانی: ئەنجومەنی کوردستانیی باڵا بۆ پسپۆرییە پزیشکیەکان لە هەرێم.

بەشی دووەم

ئامانج و ئەرکەکان

ماددەی دووەم :

وەزارەت هەوڵ دەدات ئەم ئامانجانەی خوارەوە بەدی بهێنێت:

یەکەم : جێبەجێ کردنی سیاسەتی گشتی خوێندنی باڵاو توێژینەوەی زانستی کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزارەتی خوێندنی باڵاو توێژینەوەی زانستی ئامادەکراوە و لەلایەن حکومەتی هەرێمەوە پەسندکراوە.

دووەم : هێنانەدی کۆڕانکارییەکی چۆنایەتی و سازان لەگەڵ پەرەسەندنەکانی جیهانی لە مەیدانی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی و بەرزکردنەوەیان بۆ ئاستی پێویست لە بوارەکانی زانستی و هونەری و تەکنۆلۆجی دا.

سێیەم : هینانەدی گونجان و پێگەیشتن لە نێوان خوێندنی باڵا و پێداویستیەکانی هەرێم لە کادیری زانستی وهونەریی شیاوەوە.

چوارەم : کارکردن لە پێناوی هێنانەدی هاوسەنگی لە نێوان پێشکەوتنی زانستە نەزەرییەکان و ئەوەی پێویستە لە ڕووی فراوان کردن و پەرەپێدان لە تاقیکردنەوە و کارکردنی پراکتیکی وتاقیگەییەوە.

پێنجەم : دابین کردنی پاراستنی (حصانە) زانستی بۆ بیرمەندان و تۆیژەران وداهێنەران و نرخاندنی ئەرکە زانستیەکەیان و هاندانی دەست پرۆژانی زانستی (التفرغ العلمی) بەمەبەستی دروستکردنی کەسایەتی مرۆڤ بە شێوەیەك کە پشت بە بیرکردنەوەی ئازاد و کارکردنی بەردەوام بۆ بەدیهێنانی کومەلگایەکی ئازاد و گەشەدار ببەستێ.

شەشەم: هاندانی خوێندن و لێکۆڵینەوەی زانستی و پشتگیریی کردنیان و بەرزکردنەوەیان و فراوانکردنی پسپۆڕایەتی هونەریی و تەکنۆلۆژی بە جۆرێك کە لەگەڵ پێداویستیەکانی گەشەپێدانی مرۆیی و ماددی لەسەر ئاستی کۆمەڵایەتی وئابووری ورۆشنبیریی وفیکری لە هەرێمدا بگونجێ.

حەوتەم: وەبەرهێنانی توانا و بەهەرە زانستیەکان وسوود وەرگرتن لە ڕێگاو شێواز و هۆیە زانستیەکانی هاوچەرخ بۆ ڕۆیشتن لەگەڵ پێشکەوتنی زانستی و تەکنۆلۆجی لە جیهاندا.

هەشتەم: هاندانی دەزگاکانی خوێندنی باڵای ئەهلی لە هەرێمدا.

نۆیەم: پاراستنی کە لە پووری گەلی کوردستان و گەشەپێدانی و گرنگی دان بە مێژوو و بەهاکانی و دەرخستنی شوێنەوارە شارستانیەکانی و گرنگی دان بە ڕۆشنبیریی گشتی و بەهێزکردنی ئینتیمای نیشتمانی.

دەیەم: گەشەپێدانی شارەزایی ئەوانەی کە بەلانی کەم زمانێکی بیانی دەخوێنن لە مەیدانی پسپۆڕییەکەیان و کارایی شیاویان پێ بدرێ بۆ بەکارهێنانی تەکنۆلۆجیا.

یازدەم: بنیاتنانی تیشکۆیەکی زانستی (نواە علمیە)ی تەکنیکی نیشتمانی.

دوازدەم: کارکردن لە پێناوی کردنی زمانی کوردی بە زمانی فێرکردن و خوێندن لە قۆناعەکانی خوێندنی باڵا لە زانستە مرۆییەکاندا وهاندانی وەرگێڕان و دانان و چاپەمەنییە زانستی ورۆشنبیریی و ئەکادیمییەکان بۆ زمانی کوردی.

ماددەی سێیەم:

وەزارەت بە دیهێنانی ئەم ئەرکانەی خوارەوە دەگرێتە ئەستۆ:

یەکەم: دانانی ستراتیجییەت و پلان بۆ گەشەپێدان بە خوێندنی باڵا وتوێژینەوەی زانستی بە پێی ئەو سیاسەتەی کە حکومەتی هەرێم دایدەنێ.

دووەم: دانان و پەسندکردنی پلانی پێویست بۆ پەرەپێدانی بەرنامەکان و هاندنی بزووتنەوەی دانان و توێژینەوەی زانستی و وەرگێڕان لە زانکۆکان و دەزگا زانستیەکانی دیی دا.

سێیەم: دانانی پلانی پێویست بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی زانستی کادیری فێرکردن لە مەیدانی خوێندنی باڵا، بە هۆی ئامادەکردنی ماموستاکانی زانکۆ و شارەزای پسپۆڕ لە رۆڵەکانی هەرێم و چاودێرکردنی زانا و بیرمەندان و گرنگی دان بە توێژینەوەی زانستی و چاودێری کردنی بەهرەی داهێنان و دۆزینەوە و هاندانی وپشتگیریی کردنی وکارکردن لە پێناو فەراهەمکردنی پێویستیە هونەری و ماددیی ومەعنەوییەکان کە یاریدەی توێژەران و داهینەران دەدەن بۆ بەدواداچوونی کارە زانستیەکانیان بە متمانە و دڵنیاییەوە.

چوارەم: داننان بە دەزگا زانکۆیی و زانستیە نا عیراقیەکان و پەسەندکردنی بنچینەکانی هاوتایی بۆ پلەو بڕوانامە زانستیەکانیان.

پێنجەم: پێشنیازکردنی کردنەوەی زانکۆی حکومی و دەزگاکانی خوێندنی باڵا یان هەڵوەشاندنەوەیان یاخود لێکدان و لێك جیاکردنەوە یان یاخود گواستنەوەیان لە ناو هەرێمدا.

شەشەم: رەزامەندی دەربڕین لە سەرکردنەوەی کۆلێج و پەیمانگای نوێ لە هەرێمدا یان کەرتکردنیان یان لێکدانی ئەوانەی هەنە لەگەڵ یەکدا.

حەوتەم: پشتگیریی کردنی هاوکاری و ئاڵوگۆڕکردنی رۆشنبیریی و زانستی لەگەڵ زانکۆ و دەزگاکانی خوێندنی باڵای دەرەوەی هەرێم.

هەشتەم: چاودێری کردنی ئەوانەی دێن بۆ هەرێمی کوردستان یان لێی دەردەچن لە قوتابی وماموستا و توێژەر و دابین کردنی پێویستییە زانستی و کۆمەڵایەتیەکانیان وهاندانی گەڕانەوەی خاوەن کە فائیتەکانی نیشتمانی لە دەرەوەی هەرێم.

نۆیەم: پێشنیازکردنی پرۆژەی یاساو ئەو پێڕەوانەی کە بە خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستیەوە پەیوەستن.

دەیەم: ئامادەکردنی پرۆژەی بودجەی گشتی بۆ وەزارەت و دەزگاکانی.

یازدەم: هەڵسەنگاندنی دەزگاکانی خوێندنی سەر بە وەزارەت و دانانی میکانیزمێك بۆ چاکسازییە پێویستەکان لە لایەن خودی دەزگای خوێندنەکەوە.

دوازدەم: بە دواداچوونی کاری دەزگاکانی خوێندن و توێژینەوەی زانستی بە شێوەیەك ئاستی زانستی بە پێی بەرزەفت و پێوەری جیهانی بەکار هاتوو بپارێزێ و رێکاری پێویست بۆ دابین کردنی بگرێتە بەر.

سێزدەم: ئاڵوگۆڕکردنی زانایان و بیرمەندان وئەوانەی دەرس دەڵێنەوە لەگەڵ زانکۆکان و دەزگا زانستییە عیراقی وبیانیەکان وئینتیدابکردنیان.

چواردەم: کارکردن لە پێناوی فەراهەمکردنی کورسی خوێندن بۆ سەرکەوتووەکان بۆ خوێندنی باڵا لە دەرەوە بەهەماهەنگی لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکاندا.

بەشی سێیەم

پێکهاتە و دەسەڵاتەکان

ماددەی چواردەم :

یەکەم: وەزیر : سەرۆکی باڵای وەزارەتە و بەرپرسە لە کارەکانی و ئاراستەکردنی سیاسەتەکانی و سەرپەرشتی و چاودێری کردنی و، لەوەوە هەموو بڕیار و فەرمان و رێنماییەك دەردەچن لە بارەی هەر شتێکی پەیوەندیی بە ئەرکەکانی وەزارەت و پێکهاتەکانی و دەستەڵات و هەموو کاروبارێکی هونەریی و دارایی وکارگێڕی و ریکخستنەوە هەبێ بە پێی حوکمەکانی یاسا و بەرپرسیشە لە بەردەم ئەنجومەنی وەزیران بەو ناوەی ئەندامێکی هاوکارە تێیدا و بۆی هەیە هەندێ لە دەستەڵاتەکانی بدات بە بریکاری وەزارەت یان بەڕێوە بەرەگشتیەکان یاخود ئەوەی بە شیاوی دەزانێ لە وەزارەتدا و بە شێوەیەکی تایبەتیش ئەم دەستەڵاتانەی خوارەوە ئەنجام دەدات:

1- پێشنیازکردنی کردنەوەی زانکۆ و دەستەکان لەسەر راسپاردەی ئەنجومەن.
2- پێشنیازکردنی دامەزراندنی بریکاری وەزارەت و سەرۆکەکانی زانکۆ ودەستەکان و راوێژکاران و بەڕێوەبەرە گشتیەکان و بەرزکردنەوەیان بۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.
3- پێشنیازکردنی دامەزراندنی راگر و یاریدەدەرەکانی سەرۆکی زانکۆکان و دەستەکان لەسەر داوای سەرۆکی زانکۆ یاخود دەستە و بەرزکردنەوەیان بۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

4- پێدانی مۆڵەتی دامەزراندنی زانکۆ و کۆلێج و پەیمانگا بەرزەکان و سەنتەرەکانی توێژینەوەی زانستی نا حکوومی بە پێی یاسا و ڕێنمایی و بەرزەفتەکان.
5- ئامادەکردنی ڕاپۆرتی ساڵانە لە بارەی خوێندنی باڵا لە هەرێم و بەرزکردنەوەی بۆ ئەنجومەنی وەزیران.
6- پێشکەش کردنی پرۆژەی بودجەی ساڵانەی وەزارەت و پێکهاتە و دەزگاکانی بە ئەنجومەنی وەزیران.
7- خەرج کردنی کرێ و دەرماڵە و قەرەبووکردنەوە و پێدانی و یاداشت بە کارمەندانی وەزارەت و غەیری کارمەندانی لەوانەی کە خزمەتگوزاری پێشکەش بە وەزارەت دەکەن بە پێی ئەم یاسایە.
8- ڕاگرتنی خوێندن لە زانکۆکان یا کۆلێجەکان یاخود پەیمانگا حکومی و ئەهلیەکان بۆ ماوەیەك لە دە ڕۆژ زیاتر نەبێ.
9- پەسندکردنی کۆنووسی ئەنجومەنەکانی زانکۆ و دەستە حکومیەکان و ئاگاداربوون لە کۆنووسی دانیشتەکانی زانکۆ نا حکومیەکان.
10- بەدواداچوونی پلانە پێویستەکان بۆ پەرەپێدانی بەرنامەکان و هاندانی بزووتنەوەی توێژینەوەی زانستی و دانان و وەرگێڕان لە دەزگاکانی خوێندنی باڵادا.
11- ئەندامانی دەستەی دەرس و تنەوە لە سەنتەری وەزارەت دەرماڵەی دەسپەرژاوی زانکۆ دەیانگرێتەوە.
12- ڕەزامەندنی دەربڕین لەسەر نێردراو و زەماڵە و مۆڵەتی خوێندن و ئیعارە و ناردنە دەرەوەی عیراق.

دووەم: ئەمانە بە وەزیرەوە دەلکێن:

1- نووسینگەی وەزیر، فەرمانبەرێك بەڕێوەی دەبات کە بەلانی کەم بڕوانامەی بەکالۆریۆسی هەبێ و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.
2- سکرتاریەت.
3- بەشی ڕاگەیاندن.
4- بەشی وردبینی و چاودێری دارایی.
5- بەشی یاسایی.
6- نووسینگەی بەڕێوەبردنی پرۆژە زانستیەکان.

سێیەم: بریکاری وەزارەت:

1- یارمەتی وەزیر دەدات بۆ ئاراستەکردنی وەزارەت و سەرپەرشتی کاروبارە کاگێڕیی و دارایی و ڕێکخستنەکان لە چوار چێوەی ئەو دەستەلاتانەی کە وەزیر پێی داوە، بە مەرجێك خاوەن بڕوانامەی دوکتۆرا بێت و پایەی زانستی لە پرۆفیسۆری یاریدەدەر کەمتر نەبێ وشارەزایی و خزمەتی زانکۆیی لە پازدە ساڵکەمتر نەبێ.

2- نووسینگەی بریکار فەرمانبەرێك بەڕێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەکالۆریۆسی هەبێ.

چوارەم: دەزگای سەرپەرشتی و بیمەی چۆنیەتی(QA)

ئەرکی لێکۆڵینەوە لە باشی جێبەجێ کردنی ئەرکەکانی زانکۆ و دەستەکان و رادەی رەوایەتی هەڵس وکەوت و گونجانیان لەگەڵ یاساکارییە کار پێکراوەکان لە ئەستۆ دەگرێ و فەرمانبەرێك بە پلەیەکی تایبەت لە هەلگرانی بڕوانامەی دکتۆرا بە پایەی بەلانی کەم پرۆفیسۆری یاریدەدەر بێ و شارەزایی لە کاروباری زانستی و کارگێریی دا هەبێ کە لە پازدە ساڵ کەمتر نەبێ و چەند فەرمانبەرێکی پسپۆڕ یاریدەی دەدەن و ئەرکەکانی بە پێڕەو دەسنیشان دەکرێن.

پێنجەم: راوێژکاران:

وەزیر چوار راوێژکاری دەبێ بە پلەی تایبەتی بۆ هەریەك لە کاروبارەکانی خوێندنی باڵاو توێژینەوەی زانستی و خوێندنی تەکنیکی و خوێندنی پزیشکی، بەمەرجێك پلەی زانستییان لە پروفیسۆری یاریدەدەر کەمتر نەبێ و خزمەتی زانکۆییان لە (20) بیست ساڵ کەمتر نەبێ و خاوەن شارەزایی شیاوەییەکی تەواو بن.

شەشەم: سەنتەری وەزارەت لەم فەرمانگانەی خوارەوە پێکدێ:-

1- فەرمانگەی کارگێڕیی ودارایی: فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات کە بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی بێ و خاوەن بڕوانامەی دوکتورا بێ و وا بەپەسند دەزانرێ کە پسپۆڕبێ لە بەڕێوەبردن یان یاسا هەبێ و، خزمەت و شیاوی و شارەزایی کارگێڕی تەواوی هەبێ بۆ ماوەیەك لە دە ساڵ کەمتر نەبێ.

2- فەرمانگەی لێکۆڵینەوە و پلاندانان و بەدواداچوون: فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتی دەکات کە بڕوانامەی دوکتۆرای هەبێ و بە پایەی بەلانی کەم پروفیسۆری یاریدەر بێ وخزمەتی زانکۆیی لە دە ساڵ کەمتر نەبێ.

3- فەرمانگەی نێردراوان و پەیوەندییە رۆشنبیرییەکان: فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتی دەکات کە بڕوانامەی دوکتۆرای هەبێ و بەلانی کەم بە پایەی پرۆفیسوری یاریدەدەر بێت و خزمەتی زانکۆیی لە دە ساڵ کەمتر نەبێ.

4- فەرمانگەی توێژینەوە و پەرەپێدان: فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتی دەکات کە بڕوانامەی دوکتۆرای هەبێ و بەلانی کەم بە پایەی پرۆفیسوری یاریدەدەر بێ و خزمەتی زانکۆیی لە دە ساڵ کەمتر نەبێ.

5- فەرمانگەی ئەندازیاری و پرۆژەکان: ئەندازیارێکی راوێژکاری بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتی دەکات کە شارەزایی لە پازدە ساڵ کەمتر نەبێ و ئامادەکردن و وردبینی دیزاین و کەشفە ئەندازیارییەکانی بیناکانی وەزارەت دەگرێتە ئەستۆ.

ماددەی پێنجەم :

یەکەم : ئەنجومەنێك لە دیوانی وەزارەت دادەمەزرێ پێی دەگوترێ (ئەنجومەنی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی) ولەمانە پێکدێ:

1- وەزیر : سەرۆکە.

2- بریکاری وەزارەت: ئەندامە ولە کاتی نە هاتنی وەزیر سەرۆکایەتی ئەنجومەن دەکات.

3- سەرۆکەکانی زانکۆ حکومی و دەستەکان: ئەندامن.

4- سەرۆکی دەزگای سەرپەرشتی وبیمەی چۆنایەتی: ئەندامە.

5- راوێژکاران : ئەندامن و بۆیان هەیە بەشداریی لە و تووێژەکاندا بکەن و رای خۆیان دەربڕن بێ ئەوەی مافی دەنگدانیان هەبێ.

6- سەرۆکی ئەنجومەن بۆی هەیە نوێنەری هەر لایەنێکی حکومی و نا حکومی لەوانەی شارەزایی و پسپۆڕییان هەیە لە کاتی پێویستدا بانگهێشت بکات.

دووەم : سکرتاریەتی ئەنجومەن: فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەر بەڕێوەری دەبات کە بەلانی کەم بڕوانامەی ماجستێری هەبێ و بەرپرس دەبێ لە تۆمارکردنی کۆنووسی دانیشتنەکان و گشتاندن و بەدواداچوونی جێبەجێ کردنیان.

سێیەم : ئەنجومەن بە ئامادەبوونی دوو لەسەر سێی ئەندامانی دەبەسترێ و مانگێ جارێك بەشێوەیەکی ئاسایی کۆدەبێتەوە و وەزیر بۆی هەیە بانگهێشتی سازدانی بە شێوەی نا ئاسایی بکات هەر کاتێ پێویستی کرد و، بڕیارەکانیش بە زۆرینەی دەنگی ئەندامە ئامادە بووەکان وەردەگیرێن و ئەگەر دەنگەکان وەکو یەك بوون ئەو لایەنە پەسندەدەکرێ کە سەرۆك دەنگی بۆ داوە.

چوارەم : ئەنجومەن ئەم دەستەلاتانەی خوارەوەی هەیە:

1- بڕیاردان لەسەر بنەما گشتیەکان بۆ وەرگرتن لە خوێندنی بەرایی و بالا لە زانکۆکان و دەستە حکومی یەکان و خوێندنی ئەهلی.

2- داننان بە زانکۆکان و دەزگا زانستیە نا عیراقیەکان و بڕیاردان لەسەر بنەماکانی هاوسەنگی بۆ پلەو بڕوانامە زانستیەکانیان.

3- بڕیاردان لەسەر پلەو نازناو و بڕوانامەی زانستی کە لەلایەنێکی حکومی ونا حکومی لە هەرێم دراون و دانانی مەرجەکانی پێدانیان.

4- راسپاردنی بنیات نانی زانکۆکان و سەنتەری توێژینەوەی راهێنانی ئەهلی لە بواری خوێندنی بالا بە پێی یاسا و رێنماییەکان لە هەرێم.

5- بڕیارِدان لەسەر دامەزراندنی کۆلێج و پەیمانگاکان.

6- بڕیاردان لەسەر بەستنی کۆنگرەکانی خوێندنی بالا و توێژینەوەی زانستی بۆ پەرەپێدانی کارگیریی و زانستی و تەکنیکی و کارکردن بۆ پەرەپێدانی بەرنامەی خوێندن و ئەو یاساکارییانەی پەیوەستن بە خوێندنی بالاو پێڕەوەکانی خوێندنەوە.

7- پێشنیازکردنی پرۆژەی یاسا و پێرەوی پەیوەندیدار بە خوێندنی بالا و توێژینەوەی زانستی.

8- پێداچوونەوەی رێنماییە کارپێکراوەکان و پێشنیازکردنی هەموارکردنی یا بەیەککردنیان یاخود هەڵوەشاندنەوەیان.

9- پەسندکردنی ئەو ڕێککەوتننامە ڕۆشنبیریی و زانستی و تەکنیکیانەی کە دەزگاکانی وەزارەت لەگەڵ هاوتاکانی لە دەزگا بیانیەکانی فێرکردندا دەیبەستێ.

ماددەی شەشەم :

یەکەم : لە هەریەك لە سەنتەری وەزارەت و دەزگاکانیدا سندووقێك بۆ خوێندنی باڵا دادەمەزرێ و خاوەن کەسایەتی مەعنەوی دەبێ (سەر بە خۆیی دارایی وکارگێڕیی وشیاوی یاسایی) و داهاتەکانی لەمانە پێکدێن.

1- ڕێژەی (10٪) لە قازانجەکان:

أ- خوێندنی ئێواران.

ب- نوسینگەکانی خزمەتگوزاری زانستی و ڕاوێژکاریی.

ج- کرێی پشکنینەکانی تاقیگەیی و توێژینەوە زانستیەکان.

2- ئەو ڕەسمانەی کە لە زانکۆ و کۆلێجە و پەیمانگا نا حکومیەکان وەردەگیرێن.

3- بەخشین و بەخشش و پیتاك و وەقف کردن و باربوو (ئیکتیتاب) بە پێی یاساکارییە پەیڕەو کراوەکان.

دووەم : ئەو داهاتانەی کە بەدەست دێن بەڕێژەی(50٪) بۆ مەبەستەکانی هاندانی کارمەندان خەرج دەکرێ و ئەوەی دەمێنێتەوەش بۆ مەبەستی چاککردن (صیانە) و چارەسەرکردنی خنکاندنەکانی تایبەت بە پرۆسەی خوێندن و پەرەسەندنەکان لە وەزارەتدا تەرخان دەکرێ.

سێیەم : بەڕێوەبردنی سندووقەکە ئەنجومەنێك دەیگرێتە ئەستۆ.

بەشی چوارەم

دەزگاکانی خوێندنی باڵا

ماددەی حەوتەم :

یەکەم : دەزگاکانی خوێندنی باڵا لە زانکۆ و دەستە و کۆلێج و پەیمانگا و سەنتەری توێژینەوە حکومی و نا حکومیانە پێکدێن و ئەم دەزگایانەی خوێندن بە وەزارەتەوە دەلکێن:

1- زانکۆی سەلاحەدین/ هەولێر.

2- زانکۆی سلێمانی.

3- زانکۆی دهۆك.

4- زانکۆی کۆیە.

5- زانکۆی هەولێری پزیشکی.

6- ئەنجومەنی باڵای کوردستانی بۆ پسپۆڕییە پزیشکیەکان.

7- دەستەی خوێندنی تەکنیکی هەولێر/ سلێمانی.

8- دەستەی کوردستانی بۆ خوێندنە ستراتیجیەکان و توێژینەوە زانستیەکان.

9- هەر دەزگایەکی دیکەی حکومی کە هەنە یان دوای دەرچوونی ئەم یاسایە لە نوێ دادەمەزرێن.

دووەم :زانکۆی کوردستان (کە بە پێی فەرمانی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ژمارە(3915)ی رۆژی 2006/2/4 دامەزراوە و تایبەتمەندیی خۆی دەپارێزێ).

بەشی پێنجەم

زانکۆکان

ماددەی هەشتەم:

یەکەم: زانکۆ حەرەمێکی ئارام پارێزراوە و سەنتەرێکی هزری وشارستانییە و ئەقڵ لە کەش و هەواکەیدا گەشەدەکات و توانای داهێنان ودۆزینەوە تیایدا بەرز دەبێتەوە و نابێ دەست لە کاروباری وەربدرێ مەگەر یاسا رێگەبدات و بەر پرسیارێتی راستە و خۆی لە ئەستۆدایە بۆ بەدیهێنانی ئامانجەکانی کە لەم یاسایەدا هاتوون. بۆیە پێویستە بەردەوام لێکۆڵینەوە و توێژینەوە لە هەموو لایەنێکی زانیاریی مرۆڤایەتی و زانستی و واقیعی پێویستیە نوێکان ئەنجام بدات کە لەگەڵ پێشکەوتنی تەکنولۆجی لە جیهاندا و پێویستیەکانیدا بگونجێ تاکو ئەو بۆ شاییە زانستی و تەکنیکیەی لە نێوان خۆمان و دەوڵەتە پێشکەوتووەکاندا هەیە تەسك بکرێتەوە و لەگەڵ پەرەسەندنەکانی زانستی بڕۆین، لەگەڵ رەچاو کردنی تایبەتمەندیی کۆمەڵگای کوردستانی.

دووەم: زانکۆ و کۆلێج و ئەو پەیمانگایانەی پێوەیەوە لکاون کەسایەتیەکی مەعنەوییان هەیە (سەربەخۆیی دارایی و کارگێریی و شیاوی یاسایی) بۆ بە دیهێنانی ئامانجەکانی وئەنجومەنێك کاروبارەکەی بەڕێوە دەبات.

سێیەم: زانکۆ لە کۆلێجی ئەکادیمی و سەنتەری توێژینەوە و کۆلێج و پەیمانگای تەکنیکی لە بواری خوێندنی تەکنیکی دوای خوێندنی دواناوەندیی و هاوشانەکەی پێکدێ، لەگەڵ هەر پێکهاتەیەکی تر بە پێی پێویست لە رووی زانیاری تیۆری پراکتیکەوە.

ماددەی نۆیەم:

سەرۆکی زانکۆ لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە لە سەر پێشنیازی وەزیر بۆ ماوەی چوار ساڵ دادەمەزرێ وقابیلی دریژ کردنەوەیە بۆ یەك جار و بە پلەی تایبەتی دەبێ و بە پێی ئەم پێوەرانەی خوارەوە:-

یەکەم: بڕوانامەی دوکتۆرای هەبێ.

دووەم: بەلانی کەم پایەی پرۆفیسۆری یاریدەدەری هەبێت.

سێیەم: خزمەتی لە (10) دە ساڵ کەمتر نەبێ.

چوارەم: خاوەن توانا و شیاوی کارگێڕیی و شارەزایی و دەست پاکی و ئەمانەتی زانستی بێت لە کارکردندا.

ماددەی دەیەم :

سەرۆکی زانکۆی ئەم دەستەڵاتانەی خوارەوە بەکاردێنێ:

یەکەم : سەرۆکایەتی ئەنجومەنی زانکۆ دەکات و بانگهێشتی دەکات بۆ کۆبوونەوەی ئاسایی و نا ئاسایی و بڕیارەکانی جێبەجێ دەکات و نوێنەرایەتی زانکۆ لەبەردەم هەموو لایەنەکاندا دەکات.

دووەم : بەڕێوەبردنی کاروباری زانستی وکارگێڕیی و دارایی زانکۆ بە پێی حوکمی یاسا و پێرەوە پەیوەندیدارەکان.

سێیەم : بەڕێوەبردنی ئەموالی گوێزراوە و نە گوێزراوە بە پێی یاسا و پەیرەو و رێنماییە جێبەجێ کراوەکان.

چوارەم : لەگەڵ ئەندامانی دەستەی دەرس گرتنەوە و هونەریی بیانییاندا گرێبەست مۆردەکا.

پێنجەم: رەزامەندیی لەسەر بە ئیفاد ناردن و خواستنەوە (اعارە) و مۆڵەتی خوێندنی لەسەر راسپاردەی ئەنجومەنی کۆلێج یان پەیمانگا پێشان دەدات.

شەشەم: دامەزراندنی سەرۆکی بەشەکان ولقەکان و یاریدەدەرانی راگرەکان لە کۆلێج و پەیمانگاکان لەسەر بنەمای پالاوتنیان لە لایەن ڕاگرەوە.

حەوتەم: بەرزکردنەوەی فەرمانبەرانی خزمەتی زانکۆیی.

هەشتەم: پالاوتنی راگرەکان و یاریدەرەکانیان.

نۆیەم: سەرۆکی زانکۆ بۆی هەیە هەندێك لە دەستەڵاتەکانی خۆی بە راگر و یاریدەدەرەکان یان ئەوەی بە شیاویان دەزانێ بدات.

ماددەی یازدەم :

سەرۆکی زانکۆ سێ یاریدەدەری دەبێ بۆ هەریەك لە کاروباری کارگێریی و دارایی، کاروباری زانستی و خوێندنی باڵا و کاروباری قوتابییان و لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە دوای پالاتنیان لە لایەن سەرۆکی زانکۆوە بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی دادەمەزرێن بە پێی ئەم پێوەرانەی خوارەوە:

1- بڕوانامەی دوکتۆرای هەبێ.
2- بە پایەی بەلانی کەم پرۆفیسۆری یاریدەدەر بێ.
3- ماوەی بەلانی کەم (10) دە ساڵ خزمەتی زانکۆیی هەبێ.

ماددەی دوازدەم :

زانکۆ ئەنجومەنێکی دەبێ کە دەستەی زانستی و کارگێریی باڵایەتێیدا و لەمانە پێکدێ:

یەکەم : سەرۆکی زانکۆ — سەرۆکە.
دووەم : یاریدەدەرەکانی سەرۆکی زانکۆ — ئەندامن.
سێیەم : ڕاگرەکان — ئەندامن.

چوارەم : ئەندامێك لە دەستەی دەرس گوتنەوەی زانكۆ و لە غەیری كارگێرییەكان و بە پایەیەكی زانستی لە ماموّستا كەمتر نەبێ و لە لایەنیەوە بۆ ماوەیەك هەڵدەبژێردری كە لە دوو ساڵ كەمتر نەبێ ئەندام.

پێنجەم : بەڕێوەبەری سەنتەری توێژینەوەی زانستی ئەندام.

شەشەم : نوێنەرێك لە هەر وەزارەتێك لە وەزارەتە پەیوەندیدارەكان دەخرێتە سەر ئەنجومەنی خوێندنی تەكنیكی لەوانەی كە بەلانی كەم لە ئاستی بەڕێوەبەری گشتی بن و لە هەڵبژاردنیاندا شارەزایی وپسپۆڕیی رەچاو دەكرێ و ئەندامەتیان بۆ ماوەی دوو ساڵە و قابیلی نوێكردنەوەیە.

حەوتەم: نوێنەری قوتابیان لەسەر ئەو كاروبارانەی پەیوەندی پێیانەوە هەیە، ئامادەی ئەنجومەنی زانكۆ دەبێ.

ماددەی سێزدەم :

ئەنجومەنی زانكۆ ئەم تایبەتمەندییانە دەگرێتە ئەستۆ:

یەكەم: پسپۆڕییە زانستیەكان:

1. ئامادەكردن و جێبەجێ كردنی پلانەكانی وەرگرتن بۆ خوێندنی بەرایی لە كۆلێجەكان و ئامادەكردنی پلانی وەرگرتن بۆ خوێندنی باڵا.
2. بڕیاردان لەسەر پلانەكانی توێژینەوەی زانستی كۆلێج و سەنتەرە زانستییەكانی پەیوەست پێیەوە.
3. بڕیاردان لەسەر پلانێك بۆ فەراهەمكردنی پێداویستیەكانی خوێندن.
4. بڕیاردان لەسەر پلانی كردنەوەی بەش ولقەكانی سەنتەری زانستی.
5. بڕیاردان لەسەر پلانی خوێندنی باڵا.
6. بەخشینی پلەی زانستی بە ئەندامانی دەستەی دەرس گرتنەوە.
7. بەدواداچوونی بەرنامەكانی خوێندن.
8. پێشنیازكردنی بەرنامەی خوێندن و گۆڕانكاریی كردن تێیدا بۆ پتەوكردنی باری زانستی و پێشكەش كردنی بە وەزارەت بۆ بڕیاردان لەسەری.
9. وەستاندنی خوێندن بە یەكجاری یان بەشێكی بۆ ماوەیەك لە 6 رۆژ زیاتر نەبێ.
10. دانانی میكانیزمێك بۆ جێبەجێ كردنی پلانی وەزارەت و ستراتیجیەتەكەی.
11. هەڵسەنگاندنی كار و باشیی دەزگاكانی.
12. پێدانی بڕوانامەی زانستی.

دووەم: تایبەتمەندییە كارگێڕییەكان:

1. بڕیاردان لەسەر پلانەكانی پەیوەندییە رۆشنبیرییە دوو قۆڵیەكان لەگەڵ زانكۆ و دەزگا زانستیەكانی كە لە دەرەوەی هەرێمن و جێبەجێ كردنیان.
2. جێبەجێ كردنی پلانی ئامادەكردنی میلاكی زانستی و هونەری وكارگێڕیی كۆلێج و سەنتەرە زانستییەكان.

3- دامەزراندنی ماموّستای وانە بێژو هونەریی وکارگێریی بە پێی میلاك و بوونی پلە.

سێیەم: تایبەتمەندییە داراییەکان:

1- ئامادەکردنی پلانی بودجەی ساڵانە وپلانی وەبەرهێنان.

2- پەسندکردنی بڕیاری لیژنە تایبەتەکان بە کوژاندنەوەو نرخدانان و بەکرێگرتن وفروشتنی ئەموالی گوێزراوە و نە گوێزراوەی زانکۆ.

3- بڕیاردان لەسەر ژمێریاریی کۆتایی.

چوارەم: ئەنجومەن بۆی هەیە هەندێ لە دەستەلاتەکانی بداتە سەرۆکی زانکۆ.

ماددەی چواردەم :

راگری کولێج یا پەیمانگا:-

یەکەم: ئەوەی بە ڕاگری کۆلێژ دادەمەزرێ دەبێ خاوەنی بڕوانامەی دوکتۆرا بێ و بەلانی کەم بە پایەی پروفیسۆری یاریدەدەر بێ و خزمەتی زانکۆیی لە (10) دە ساڵ کەمتر نەبێت و بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی بۆ ماوەی چوار ساڵ و لەسەر پێشنیازی سەرۆکی زانکۆوە دادەمەزرێ.

دووەم: ئەوەی بە راگری پەیمانگا دادەمەزرێ دەبێ بەلانی کەم بڕوانامەی ماستەری هەبێ بە پلەی ماموّستا (مدرس) بێ و خزمەتی زانکۆیی لە (10) ساڵ کەمتر نەبێ و بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی بۆ ماوەی چوار و لەسەر پێشنیازی سەرۆکی زانکۆ دادەمەزرێ.

سێیەم: ڕاگر، یارمەتیدەرێکی بۆ کاروباری کاگێڕیی و قوتابیان دەبێ ، بە مەرجێك دەبێ بە پلەیەکی زانستی بێ لە ماموّستا (مدرس) کەمتر نەبێ و بەبڕیاری سەرۆکی دەستە و لەسەر راسپاردەی ڕاگر دادەمەزرێ و دەشکرێ هەر کاتی پێویستی کرد یارمەتیدەرێکی دیکەی بۆ زیاد بکرێ.

ماددەی پازدەم:

راگر ئەم ئەرك و دەستەلاتانەی خوارەوە دەگرێتە ئەستۆ:

یەکەم : تایبەتمەندییە زانستیەکان:

1- بەدواداچوونی رێکخستنی خوێندنی بەرایی و باڵا و کارکردن لە پێناوی بەهێزکردنی بارودۆخی پەروەردەیی وزانستی دا.

2- پەسندکردنی راسپاردەی ئەنجومەنی بەش ولقەکان.

3- رەزامەندی دەربڕین لەسەر دابەشکردنی بابەتەکانی خوێندن و یەکەکانی وەرزی بەسەر ئەندامانی دەستە دەرس گوتنەوە و وانە بێژان (محاچرین) و دامەزراندنی لیژنەکانی گفتوگۆکردنی نامەکان و دیاری کردنی کاتەکانیان.

4- پیادەکردنی ئەو یاسا و پێڕەو و رێنماییانی کە لەبارەی رێکخستنی کاروباری زانستی و پەروەردەیی و بڕیارەکانی لایەنە باڵاکانەوە دەرچوون.

دووەم : تایبەتمەندییە کارگێڕیی و دارایییەکان:

1- **پیادەکردنی ئەو یاسا و پێڕەو و ڕێنماییانەی بە کاروباری کاگێڕیی و دارایییەوە پەیوەستن.**
2- **ڕەزامەندیی دەربڕین لەسەر ڕاسپاردەی ئەو لیژنانەی کە لە کۆلێج و پەیمانگاکان پێکهاتوون.**
3- **تۆمارکردنی قوتابییان بۆ خوێندنی بەرایی و باڵا.**
4- **ڕەزامەندیی دەربڕین لەسەر کڕینی کەل وپەلەکانی تاقیگە و پێداویستیەکانی دیکە لە گۆڤار وکتێب وهاوردنیان.**
5- **ڕەزامەندیی دەربڕین لەسەر خەرجکردنی پاداشت بۆ ئەوانەی لە دەرەوەی زانکۆن، لەبارەی مەشق و دەرس گرتنەوە و سەرپەرشتی کردنی نامەکان و بەشداری کردن لە لیژنەی ئەزموونەکانی گشتگر و لیژنەکانی گفتوگۆکردن بە پێی یاسا بەرکارەکان.**
6- **ڕاسپێڕی بۆ گۆڕینی ناونیشانی تەکنیکاران و کارگێڕان لە چوارچێوەی میلاکی کۆلیج یان پەیمانگا بە گوێرەی حوکمەکانی یاسا و پێڕەو و ڕێنماییەکان.**
7- **ڕاسپێڕی بۆ گواستنەوەی کارمەندان لە تەکنیکاران و کار گێڕان و دابەشکردنیان بە سەر کۆلێج و پەیمانگا وفەرمانگەکانی زانکۆدا.**

سێیەم : ڕاگر بۆی هەیە هەندێ لە دەستەڵاتەکانی زانستی و کارگێڕیی و دارایی خۆی بە سەرۆکی بەشەکان و یاریدەدەرانی بسپێرێ.

ماددەی شازدەم:

کولێج یان پەیمانگا ئەنجومەنێکی دەبێ و ئەویش دەستەی زانستی و کارگێڕی و دارایەکەیەتی و لەمانە پێکدێ:

یەکەم: ڕاگر: سەرۆکە.

دووەم: سەرۆکەکانی بەشەکان یان لقە زانستیەکان : ئەندامن.

سێیەم : یاریدەدەری ڕاگر: ئەندامە.

چوارەم : نوێنەری ئەوانەی دەرس دەڵێنەوە لە کۆلیج یان پەیمانگا و بە پایەیەکی زانستی کە لە مامۆستا(مدرس) کەمتر نەبێ, دەستەی دەرس گوتنەوە بۆ ماوەیەك هەڵیدەبژێرێ کە لە دوو ساڵ زیاتر نەبێ: ئەندامە .

پێنجەم : ئەنجومەنی کۆلێج یان پەیمانگا بۆی هەیە ئەندامێکی تر لە یەك لە وەزارەتە پەیوەندیدارەکان بە هەمان پسپۆری بۆ خۆی و زیاد بکات.

شەشەم : نوێنەری قوتابییان بۆ کاروبارێك کە پەیوەندیی پێیانەوە هەبێ ئامادەی ئەنجومەنی کولێج یا پەیمانگا دەبێ.

ماددەی حەڤدەم :

ئەنجومەنی کۆلێج یا پەیمانگا ئەم ئەرك و دەستەلاتانەی خوارەوە دەگرێتە ئەستۆ:-

یەکەم : تایبەتمەندییە زانستییەکان:

1. دانانی پلانی وەرگرتن(قبول) بۆ خوێندنە بەراییەکان و پێشنیازکردنی دانانی پلانەکانی وەرگرتن بۆ خوێندنی بالاّ بە پێی بەش یان لقی زانستی و مەرجی تایبەت پێی و بەدواداچوونی جێبەجێ کردنی.
2. دانانی پلانی تایبەت بە توێژینەوەی زانستی و دانان و وەرگێران و بلاّوکردنەوەو دابینکردنی پێداویستیەکانی خوێندن.
3. دانانی پلان بۆ کردنەوەی بەش و لق و سەنتەرەکانی زانستی و پێشنیازکردنی دامەزراندنیان یان لێکدانیان یاخود هەڵوەشاندنەوەیان و دابەشکردنی پرۆگرامەکانی خوێندن بەسەر ساڵەکانی خوێندندا.
4. بڕیاردان لەسەر پلانی بەشە زانستیەکان سەبارەت بەبانگهێشتنی مامۆستایانی میوان.
5. بڕیاردان لەسەر ناونیشانی نامەکانی زانکۆ و ناونانی لیژنەکانی ئەزموونی گشتگر و سەرپەرشتیار و هاوبەش و ئەنجامی گفتوگۆ و زیادکردنی بابەتەکانی خوێندن بۆ خوێندنی بالاّ یان لابردنیان.
6. رەزامەندیی دەربڕین لەسەر ناونانی ئەوانەی ئەزموونی دەرەکی دەدەن و ئەمەش لەسەر پێشنیازی بەش یا لقی زانستی دەبێ.
7. راسپاردن بە دامەزراندنی خوێندنی بالاّ و پرۆگرامەکانی و پلانی سالاّنە و داهاتوویان.
8. راسپاردن بە بەخشینی بڕوانامەی زانستی.

دووەم: تایبەتمەندییە کارگێڕییەکان:

1. سەرپەرشتی کردنی کاروباری کۆلێج یا پەیمانگا و بایەخدان بە لایەنە جۆراوجۆرەکانی چالاکییەکانی.
2. ئامادەکردنی میلاکی کۆلیج یان پەیمانگا لەناو ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە بەر لە کۆتایی ساڵی خوێندن لەبە رۆشنایی ئەوەی راگر و ئەنجومەنی بەشەکان یان لقەکان پێشنیازی دەکەن.
3. راسپاردن بە پێدانی مۆڵەتی خوێندنی بەرایی و بالاّ بە فەرمانبەرانی کۆلیج لەناو هەرێمدا ئەمەش لەسەر پێشنیازی بەش یان لقی زانستی تایبەتمەند دەبێ.
4. پێشنیاز کردنی خواستنی (اعارە) خزمەتگوزاری ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە یان مۆڵەت پێدانیان و پێدانی زەماڵە و هەناردنیان بۆ دەرەوەی هەرێم لەسەر پێشنیازی بەش یان لقی زانستی تایبەتمەند.
5. رەزامەندیی دەربڕین لەسەر تەفەروغی ئەندامی دەستەی دەرس گوتنەوە لەناو هەرێم یان دەرەوەی بەپێی بەرزەفتی تایبەتی.
6. سەپاندنی سزای بەرزەفتکاری بەسەر قوتابییاندا بەپێی پێڕەو و رێنماییە کارپێکراوەکان.
7. سەرپەرشتی جێبەجێ کردنی پێڕەو و رێنماییەکان لەوانەی پەیوەندییان بە کاروباری زانستی لە کۆلێج یان پەیمانگاوە هەیە.

8. راسپاردن بە ئینتدابی ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە و وانە بێژیان بۆ خوێندنی بالاّ بە پێی ژمارە و پێویستی کە بەشەکان و لقەکانی دەسنیشانی دەکەن.
9. ئامادە کردنی پلانی شیاندن بۆ کادیرە زانستی و کارگێڕیەکان.
10. ئامادە کردنی پلان بۆ پەیوەندییە رۆشنبرییە دوو قۆڵییەکان.
11. ئەنجومەن بۆی هەیە لیژنە دابمەزرێنی تاکو لە جێبەجێ کردنی ئەرکی زانستی و کارگێڕیی و دارایی و پەروەردەیی یاریدەی بدەن.
12. سەیر کردنی هەموو کاروبارێکی تر لە کۆلێج یان پەیمانگا کە لەراگرەوە بۆی دێت.

سێیەم: تایبەتمەندییە داراییەکان:

1. پێشنیازکردنی پلانەکانی بودجەی سالاّنە و بەرنامەی هاوردن و وەبەرهێنان.
2. راسپاردن بۆ بڕیاردانی ژمێریارییەکانی کۆتاییی کۆلێج یان پەیمانگا.
3. ئامادە کردنی پێداویستیەکانی کۆلێج یان پەیمانگا لە کارەکانی ئەندازیاریی و پرۆژەکانی تایبەت بە خۆی لە چوارچێوەی بودجەی گشتی وەبەرهێنان دا.

ماددەی هەژدەم :

بەش یا لقی زانستی: ئەو یەکە بنەڕەتییە زانستییەیە لە خوێندنی بالاّو لەو کاتەدا ئەو بەش و لقە زانستییانە دادەمەزرێن کە پێویستی کردەنی بە دادەمەزراندنیان هەبێ, بە مەرجێك پێنج لە ماموّستای پسپۆڕ هەبن کە دووان لەوانە بەلانی کەم خاوەن بڕوانامەی دوکتۆرابن و ئەنجومەنێکی هەیە کە لەمانەی خوارەوە پێکدێ:

یەکەم: سەرۆکی بەش یا لق: بە بڕیاری سەرۆکی زانکۆ و بەپێشنیاری ڕاگری کۆلێج یا پەیمانگا دادەمەزرێ, بە مەرجێك پایەی زانستی لە پرۆفیسۆری یاریدەدەر کەمتر نەبێت بۆ کۆلێج و ماموّستا(مدرس)یش بۆ پەیمانگا و بەڕێوەبردنی بەش یا لق لە ڕووی زانستی و کارگێڕی و پەروەردەیەوە دەگرێتەوە ئەستۆ.

دووەم: ژمارەیەك لە ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە لە (14) پتر نەبێ و لە (8)یش کەمتر نەبێ و دەبێ خاوەن بڕوانامەی دکتۆرا بن یاخود لەوانە بن نازناوی زانستی پرۆفیسۆری یاریدەدەر یان هەبێ و ماوەی بەلانی کەم (5) سالّ خزمەتی زانکۆییان بە کردەنی هەبێ.

سێیەم: ئەنجومەن ئەم تایبەتمەندییانەی خوارەوە دەگرێتە ئەستۆ:

1. کارکردن لە پێناوی پەرەپێدانی پرۆگرامەکان خوێندن و وردەکارییەکانی و کتێبەکانی خوێندن و پێشنیازی هەموار کردنیان یاخود گۆڕینیان لەبەر رۆشنایی ڕاسپاردەی لیژنە زانستییەکان لە بەش یان لق و ئەو بەش و لقانەی کە وەکو ئەوانن.
2. پێشنیاز کردنی پێداویستیەکانی بەش یان لق لەلایەن ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە و تەکنیکاران و ڕاسپاردن بە بانکهێشتنی پرۆفیسۆری میوان.
3. بڕیاردان لەسەر پرۆژەکانی توێژینەوەی زانستی کە لەلایەن ئەندامانی بەش یان لق پێشکەش دەکرێن بەپێی پێداویستیەکانی کۆمەلگای ئابووری و کۆمەلاّیەتی و سیاسی و هی دیکە و

پێشنیاز کردنی شێوازی زامن کراو بۆ ئەنجامدانیان و راسپاردن بە یارمەتیدانی توێژینەوەی زانستی و کتێبە دانراو و وەرگێڕدراوەکان و بایەخدان بە توێژینەوەی قوتابیان و دابینکردنی پێداویستیەکانی جێبەجێ کردنیان.

4. راسپاردنی بڕیاردان لەسەر پلانەکانی بەشە زانستییەکان لە بارەی بانگێشەی پرۆفیسۆرە میوانەکانەوە.

5. راسپاردنی بڕیاردان لەسەر ناونیشانی نامەکانی زانکۆیی و ناونانی لیژنەکانی تاقیکردنەوەی گشت گر و سەرپەرشتیکارو بەشدار و ئەنجامی گفتوگۆکان.

6. جێبەجێ کردنی بڕیارەکانی ئەنجومەنی کۆلێج یا پەیمانگا.

7. دامەزراندنی لیژنە پەروەردەیی و زانستیەکان بە پێی پێداویستیەکانی بەش یان لقەکە.

8. سەرپەرشتی کردنی بەڕێوەچوونی خوێندنەکان و شێوازەکانی دەرس گوتنەوە و ئەزموونەکان و هەڵسەنگاندنی ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە و بەدواداچوونی کاروباری زانستی قوتابیان لە سالّە جیاجیاکانی خوێندن لە ڕێگای سەرپەرشتیکردنی زانستی بەردەوامەوە.

9. بەدوا داچوونی پەرەسەندنەکانی زانستی بۆ زانیاری و زانستەکان و ئاراستە کردنی ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە بۆ نوێکردنەوە و پەرەپێدانی بەرنامەی خوێندن و سوود وەرگرتن لە تەکنۆلۆجیای تازە تاکو لەگەڵ ڕێڕەوی پەرەسەندنەکانی زانستی لە جیهاندا گونجاو بێت.

10ـ چاودێری کردنی پرۆفیسۆرە داهێنەرەکان و قوتابیە سەرکەوتووەکان و هاندانیان بە شێوەیەکی بەردەوام.

11. دانانی پلان و میکانیزم بۆ گۆڕینی پرۆسەی دەرس گوتنەوە بۆ پرۆسەی فێرکردن.

12. ئامادە کردنی موعیدەکان بۆ تەواو کردنی خوێندنی بالاّ بە ئامانجی پڕکردنەوەی ناتەواوی لە کادیری دەرس گوتنەوە.

ماددەی نۆزدەم:

دەستەی دەرس گوتنەوە لە زانکۆ و دەستەکاندا لەمانە پێکدێن: ـ

یەکەم: پرۆفیسۆرەکان

دووەم: پرۆفیسۆرە یاریدەدەرەکان

سێیەم: مامۆستایان (مدرسین)

چوارەم: مامۆستا یاریدەدەرەکان

ماددەی بیستەم:

یەکەم: مەرجە ئەو کەسەی نازناوی مامۆستای یاریدەدەری پێدەدرێ، خاوەنی بڕوانامەی ماجستێر یان هاوتای بێ و خولێکی شیاندنی بۆ پرۆسەی دەرس گوتنەوە بۆ ماوەی شەش مانگ سەرکەوتووانە بەڕێ کە مەرجەکانی بە ڕێنمایی دەردەچن.

دووەم: ئەگەر مامۆستای یاریدەدەر لە ماوەی(5)سالّدا لە رۆژی دامەزراندنیەوە بەرز نەکرایەوە بۆ پایەی مامۆستا ئەوا دەگوێزرێتەوە بۆ سەنتەرەکانی توێژینەوە لە زانکۆکان و دوو

سالّی پێدەدری بۆ بەرز کردنەوە بۆ پایەی ماموّستا و بە پێچەوانەوە دەگوێزرێتەوە بۆ دەرەوەی زانکۆ.

ماددەی بیست و یەکەم:

ئەو کەسەی دادەمەزرێ یان پلەی ماموّستای پێدەدرێ دەبێ یەکێك لەم دوو مەرجانەی خوارەوەی لێ بێتەدی:

یەکەم: دەبێ بڕوانامەی دکتۆرایەکی دانپێنراو یان هاوتای لە رووی زانستییەوە وەدەست هێنابێ، یان دەبێ بروانامەی زانستی یان هونەری یان تەکنیکی یان پیشەیی بەدەستهێنا بێ لەو پسپۆڕییانەی کە بڕوانامەی دکتۆرای لێ نادرێ، یان بڕوانامەیەکی زانستیانەی هاوتای هەبێ، مەرجیشە ماوەی خوێندنی بۆ بەدەستهێنانی ئەو بڕوانامەیە لە سێ ساڵ کەمتر نەبێت لە دوای بڕوانامەی بەرایی زانکۆ و رێگای دەرس گوتنەوەیشی پێ نادرێ تاکو لە خولێکی راهێنان بۆ ماوەی سێ مانگ بەشداریی نەکات و بەسەر کەوتوویی لێی دەرنەچێت و مەرجەکانیشی بە رێنمایی دەست نیشان دەکرێ.

دووەم: دەبێ ماموّستای یاریدەربێ لە یەکێك لە زانکۆکان بۆ ماوەیەك کەمتر نەبێ لە سێ ساڵ و لەو ماوەیەدا بەلانی کەم دوو توێژینەوەی بەنرخی بلاّوکردبێتەوە و خاوەن هەوڵی دەرس گوتنەوەی باش بێت.

ماددەی بیست و دووەم:

مەرجە ئەو کەسەی دادەمەزرێ یان پایەی ماموّستای یاریدەری پێدەدرێ لە پایەی ماموّستایی کاری کردبێ لە یەکێك لە دەزگاکانی خوێندنی بالاّ بە دەرس گوتنەوە بۆ ماوەیەك لە (4) ساڵ کەمتر نەبێ و لەو ماوەیەدا بەلانی کەم سێ توێژینەوەی بە نرخی بلاّوکردبێتەوە کە لە یەکێکیاندا بە تەنیا ئەو کارەی کردبێ.

ماددەی بیست و سێیەم:

مەرجە ئەو کەسەی دادەمەزرێ یان پلەی پرۆفیسۆری پێدەدرێ بڕوانامەی دکتۆرای وەدەستهێنابێ و مەرجەکانی ماددە(22)ی ئەم یاسایەی لێ هاتبێتە دی و بەلانی کەم شەش ساڵ پلەی پرۆفیسۆری یاریدەدەری بەسەردا تێپەربووبێت و لەو ماوەیەدا هەوڵی باشی دابێ لە دەرس گوتنەوەدا و ژمارەیەك لە توێژینەوەی بلاّوکردبێتەوە کە بەلانی کەم لە شەش توێژینەوە کەمتر نەبێ، سیانیان بەلانی کەم ئەسڵی بن و یەکێکیشیانی بە تەنیا ئەنجام دابێ.

ماددەی بیست و چوارەم:

بەدەر لە حوکمەکانی ماددەکانی پێشوو دەشێ خاوەنی بڕوانامەی دکتۆرای باوەڕ پێکراو یان هاوتاکانی لە رووی زانستیەوە لە زانکۆ یان دەستە بە پایەی پرۆفیسۆری یاریدەدەر دامەزرێ لەسەر راسپاردەی ئەنجومەنی زانکۆ یان دەستە، ئەگەر بەهەمان ماوە دەرس گوتنەوەی ئەنجام دابێ لە زانکۆکانی دەرەوەی هەرێم و شایەدی بۆ بدرێ لە دەرس گوتنەوەدا سەرکەوتوو بووە و توێژینەوەی زانستی بەسوودی بەلانی کەم لە پێنج کەمتر نەبێ بلاّوکردبێتەوە.

ماددەی بیست و پێنجەم:

موعیدەکان: مەرجە ئەو کەسەی بە موعید لە کۆلێج دادەمەزرێ، بڕوانامەی بە کالۆریۆسی بە تەقدیری باشی بەلانی کەم هەبێ و لە سێ یەکەمەکانی بەشەکەی بێت و کاری بەشداریی کردن لە لێکۆڵینەوەی پراکتیکی و کردەنی و چاودێری ئەزموونەکان وچالاکی تر لە بەشەکە بگرێتە ئەستۆ.

بەشی شەشەم

ئەنجومەنی بالای کوردستان بۆ پسپۆڕایەتیەکانی پزیشکی

ماددەی بیست و شەشەم:

ئەنجومەنی کوردستانی دەزگایەکی فێرکردنە و لە ئاستی زانکۆدایە و حەرمێکی ئارام و پارێزراوە و کەسایەتی مەعنەوی خۆی هەیە (سەربەخۆیی کارگێڕیی ودارایی و یاسایی) پێویستی هەیە و بۆ بەدیهێنانی ئامانجەکانی و کاروبارەکەی ئەنجومەنێکی زانستی بەڕێوەی دەبات.

ماددەی بیست و حەوتەم:

ئەنجومەنی کوردستانی هەوڵی ئامادەکردنی پزیشکی پسپۆڕ دەدات بە هاوکاری کردنی لەگەڵ وەزارەتی تەندروستی لە لقە جیاوازەکانی پزیشکی و فەراهەمکردنی پێداویستیە پێویستیەکان بەپێی نوێترین شێواز و داهێنانی زانستی.

ماددەی بیست و هەشتەم:

یەکەم: ئەنجومەنی کوردستانی سەرۆکێکی دەبێ کە بڕوانامەی دکتورا یا هاوشێوەکەی لە پزیشکی دا هەبێ و بە پایەی پرۆفیسۆر بێ و بە پلەی تایبەتی دادەمەزرێ لەسەر پێشنیازی وەزیر بۆ ماوەی چوار ساڵ و قابیلی نوێکردنەوەیە بۆ یەکجار.

دووەم: سەرۆکی ئەنجومەنی کوردستانی یاریدەردەرێکی دەبێ کە بڕوانامەی دکتۆرا یان هاوتاکەی لە پزیشکی هەبێ و بەپلەی بەلانی کەم پرۆفیسۆری یاریدەدەر و خزمەتی زانکۆیی لە دە ساڵ کەمتر نەبێ و بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی دادەمەزرێ لەسەر پێشنیازی وەزیر و، کاروباری دارایی و کارگێڕیی دەگرێتە ئەستۆ.

ماددەی بیست و نۆیەم:

ئەنجومەنێکی زانستی ئەنجومەنی کوردستانی بەڕێوەدەبات و سەرپەرشتی دەکات و لەمانە پێکدێ:

یەکەم: سەرۆکی ئەنجومەنی کوردستانی:	**سەرۆکە**
دووەم: یاریدەدەری سەرۆکی ئەنجومەنی کوردستانی	**ئەندام و بڕیاردەردە**
سێیەم: سەرۆکی ئەنجومەنی زانستی لقە پسپۆڕییەکان	**ئەندامن**

چوارەم: پزیشکێك نوێنەرایەتی وەزارەتی تەندروستی دەکات کە بەرزترین بڕوانامەی لە بواری پسپۆریی بەدەست هێنابێ: ئەندامە

پێنجەم: سەرۆکی ئەنجومەنی کوردستانی بۆی هەیە بانگهێشتی هەر کەسێك بکات کە بە پێویستی بزانی بۆ بەشداریی کردن لە کارەکانی ئەنجومەنی زانستی هەر کاتێك پێویستی کرد.

ماددەی سییەم:

ئەنجومەنی زانستی کۆبوونەوەی دەوری مانگانە دەبەستێ و دەشبێ لە سەر بانگهێشتی سەرۆکەکەی هەر کاتی پێویستی کرد کۆبوونەوەی تر ببەسترێ و نیساب بە ئامادە بوونی دوو لەسەر سێی ئەندامان تەواو دەبێت و بڕیار و راسپاردەکانی بەزۆرینەی دەنگی ئامادە بووان وەردەگیرێ و لە کاتی یەکسان بوونی دەنگەکان ئەولایەنە پەسند دەکرێ کە سەرۆك دەنگی بۆ داوە.

ماددەی سی و یەکەم:

ئەنجومەنی زانستی ئەم تایبەتمەندییانەی خوارەوەی دەبێ:

یەکەم: تایبەتمەندییە زانستییەکان:

1. **بڕیاردان لەسەر کردنەوەی لقە زانستییەکان**
2. **بڕیاردان لەسەر پلانی تەواوکردنی ناتەواویەکان لە میلاکی ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە**
3. **جێبەجێ کردنی پلانی وەرگرتن لە ئەنجومەنی کوردستانی**
4. **بەدواداچوونی پرۆگرامەکان و هەڵسەنگاندیان بەمەبەستی نوێکردنەوەیان و رۆیشتن لەگەڵ پەرەسەندنە زانستیەکان**
5. **پێشنیاز کردنی پرۆگرامەکانی خوێندن و گۆڕینیان بۆ پتەوکردنی باری زانستی و پێشکەش کردنیان بە وەزارەت بۆ بڕیاردان لەسەری**
6. **راگرتنی خوێندن بەگشتی و یان بەشێکی بۆ ماوەیەك لە (6) رۆژ زیاتر نەبێ**
7. **دانانی میکانیزمێك بۆ جێبەجێ کردنی پلانی وەزارەت و ستراتیجییەتەکەی.**

دووەم: تایبەتمەندییە کارگێڕییەکان

1. **بڕیاردان لەسەر پلانەکانی پەیوەندیە رۆشنبیرییە دوو قۆڵییەکان لەگەڵ دەزگا زانستیەکانی دەرەوەی هەرێم و جێبەجێ کردنیان.**
2. **گرێبەست کردن لەگەڵ ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوەو تەکنیکارانی بیانی**
3. **رەزامەندیی دەربڕین لەسەر ئیفاد و خواستن (اعارە) مۆڵەتەکانی خوێندن لە ناو هەرێمدا**
4. **جێبەجێ کردنی پلانی ئامادە کردنی میلاکی زانستی و هونەریی و کارگیریی دەستە.**

سێیەم: تایبەتمەندییە دارایییەکان

1. ئامادە کردنی پلانی بودجەی سالانەو وەبەرهێنان.
2. پەسند کردنی بڕیاری لیژنەکانی تایبەت بە کوژاندنەوەو نرخاندن و کرێ و فرۆشتنی مالی گوێزراوەو نەگوێزراوەی دەستە بەپێی یاسا کارپێکراوەکان لە هەرێمدا.
3. بریاردان لەسەر ژمێریارییە کۆتاییەکان.

ماددەی سی و دووەم:

یەکەم: ئەنجومەنی زانستی پسپۆڕیی لە سێ مامۆستای دەستە دەرس گوتنەوە پێکدێ کە پلەی زانستیان لە پرۆفیسۆری یاریدەدەر کەمتر نەبێ.

دووەم: ئەرکی ئەنجومەنی زانستی بە بەرزەفتکارییەکان دەسنیشان دەکرێ کە لە ئەنجومەنی کوردستانیەوە دەردەچن.

ماددەی سی و سێیەم:

یەکەم: دەرچوو بڕوانامەی زەمیلی ئەنجومەنی کوردستانی بالای لە پسپۆرییەکانی پزیشکی (بۆردی کوردستانی)پێدەدرێ و بە بالاترین بڕوانامەی پیشەیی لە بواری پسپۆڕی دادەنرێ و خاوەنەکەی دووسالی قیدەم بۆ حسێب دەکرێ بۆ مەبەستەکانی سەر موچەو بەرزکردنەوە و هەموو ماف و ئیمتیازاتێکی پێ دەدرێ لە رۆژی وەرگرتنیەوە.

دووەم: مەرجە ئەو پزیشکەی داوای وەرگرتنی بڕوانامەی ناوبراو دەکات بەلانی کەم ماوەی نیشتەجێ بوونی دەوری تەواوکردبێ و هەموو مەرجەکانی قەبولی لێ بێتەجێ.

ماددەی سی و چوارەم:

ماوەی خوێندن و پراکتیك لە ئەنجومەنی کوردستانی لە نێوانی 4 سالْ تاکو 7 سالی سالْنامەیی یە.

ماددەی سی و پێنجەم:

یەکەم: ئەو یاساو پێڕەو و رێنماییانە بەسەر ئەنجومەنی کوردستانیدا پیادە دەکرێ، کە کاروباری دەرس گوتنەوەو قوتابیان لە زانکۆکانی هەرێم رێکدەخەن، بەجۆرێکی وا کە لەگەلْ حوکمەکانی لەم بەشەدا هاتووە ناکۆك نەبێ.

دووەم: بەش و لقەکانی زانستی و پیشەیی ئەنجومەنی کوردستانی و مەرجەکانی قەبولْ و تۆمارکردن و شێوازەکانی دەرس گوتنەوە و ئەزموونەکانی و دەوامکردن بەپێی ئەو رێنماییانە دیاردەکرین کە وەزیر دەریان دەکات.

بەشی حەوتەم

دەستەی کوردستانی بۆ خوێندنی ستراتیجی و توێژینەوەی زانستی

ماددەی سی و شەشەم:

یەکەم: دەستەیەك بە ناوی (دەستەی کوردستانی بۆ خوێندنی ستراتیجی و توێژینەوەکانی زانستی) دادەمەزرێ و تایبەتمەند دەبێ بە ئامادە کردنی پڕۆژەی لێکۆڵینەوەی ستراتیجی لە بوارەکانی کۆمەلایەتی و ئابووری و سیاسی و توێژینەوە لە بوارەکانی پیشەسازیی و وزە و ژینگە و کشتوکاڵ و هی دی.

دووەم: دەستە کەسایەتیەکەی مەعنەوی لە رووی (سەربەخۆیی و کارگێڕیی و دارایی و شیاویی یاسایی) یەوە هەیە بۆ بەدیهێنانی ئامانجەکانی.

ماددەی سی وحەوتەم:

یەکەم: دەستە فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات کە خاوەنی بڕوانامەی دکتۆرا بێت لە یەکێك لە بوارەکانی زانستی، دەبێ بە پایەی پرۆفیسۆر بێت و بە پلەی تایبەتی لەسەر پێشنیازی وەزیر بۆ ماوەی چوار ساڵ دادەمەزرێ کە قابیلی نوێ کردنەوەیە بۆ یەك جار.

دووەم: سەرۆکی دەستە یاریدەدەرێکی دەبێ کە خاوەن بڕوانامەی دکتۆرا بێت و پایەی زانستی وابێ لە پرۆفیسۆری یاریدەدەر کەمتر نەبێ و خزمەتی زانکۆیی لە (دە) ساڵ کەمتر نەبێ و بە پلەی بەرێوەبەری گشتی دادەمەزرێ و ئەرکی کارگێڕیی دەگرێتە ئەستۆ.

ماددەی سی و هەشتەم:

حوکمەکانی یاسای خزمەتی زانکۆیی کە لە هەرێمدا کاری پێدەکرێ یا هەر یاسایەکی تر جێی بگرێتەوە لە سەر کارمەندانی دەستە لەوانەی خاوەن بڕوانامەی دکتۆرا و ماجستیرن پیادەکرێ بە مەرجێك ئەمانەی خوارەوە ئەنجام بدەن:

یەکەم: دەرس گوتنەوە لە یەکێك لە دەزگاکانی وەزارەت بە نیوە رادەی نیسابیان.

دووەم: لە ماوەی ساڵێکدا بەلانی کەم توێژینەوەیەك تەواو بکەن.

سێیەم: هەر سێ مانگ جارێك سیمینارێك پێشکەش بکەن.

ماددەی سی و نۆیەم:

یەکەم: دەستە لەمانە پێکدێت: ـ

1. سەنتەری خوێندنە ستراتیجیەکان
2. سەنتەری توێژنەوەی زانستی و تەکنۆلۆجی

دووەم: ئەرکی سەنتەری ئاماژە بۆ کراو لە بڕگەی یەکەمی ئەم ماددەیەدا دەکەوێتە ئەستۆی بەڕێوەبەرێکی گشتی خاوەن بڕوانامەی دکتۆراو بە پایەیەکی زانستی کە لە پرۆفیسۆری یاریدەدەر کەمتر نەبێ و خزمەتێکی زانکۆیی هەبێ کە لە دە ساڵ کەمتر نەبێ.

سێیەم: دەستە بودجەیەکی تایبەتی دەبێ کە لەگەڵ ئەرکەکانیدا بگونجێ.

بەشی هەشتەم
دەزگاکانی خوێندنی باڵای ناحکومی

ماددەی چلەم:

دەشێ بەپێی یاساو ڕێنمایی و بەرزەفتیەکان زانکۆ یان کۆلێج یاخود پەیمانگا یان نووسینگەی مەشق و شیاندنی باڵای ئەهلی لە بواری خوێندنی باڵا لە هەرێم دابمەزرێ.

ماددەی چل و یەکەم:

دەزگا ناوبراوەکان لە ماددەی چلی ئەم یاسایەدا دەکەونە بەر حوکمی هەموو یاساو پێڕەو و ڕێنماییە بەرکارەکان.

ماددەی چل و دووەم:

یەکەم: نابێ هیچ لایەنێك یا کەسێك بەر لەوەرگرتنی ڕەزامەندیی وەزارەت دەزگای خوێندنی باڵای نا حکومی لە هەرێمدا بکاتەوە یا بەڕێوەی ببات.

دووەم: نابێ هیچ دەزگایەکی خوێندنی باڵای دەرەوەی هەرێم لق یا نووسینگە لە هەرێمدا بکاتەوە هەتا ڕەزامەندیی وەزارەت وەرنەگرێت.

سێیەم: تەنیا وەزارەت تایبەتمەندە بە پێدانی مۆڵەتی کردنەوەی هەر دەزگایەکی فێرکردنی باڵای کە سەر بە وەزارەت نەبێ جا حکومی بێت یان نا حکومی.

ماددەی چل و سێیەم:

یەکەم: وەزارەت هەموو ڕێکارێکی ئوسوڵی دەگرێتەبەر بۆ داخستنی هەر دەزگا یا لق یا نووسینگەیەك کرابێتەوە یا بکرێتەوە لە هەرێم بەرلەوەرگرتنی ڕەزامەندیی.

دووەم: هەر دەزگایەك یا لقێك یا نووسینگەیەك بەبێ وەرگرتنی ڕەزامەندیی وەزارەت دابمەزرێ، بەسەر پێچییەکی یاسایی دادەنرێ و پێویستە وەزارەت ڕێکاری ئوسوڵی بۆ داخستنی بگرێتە بەر.

سێیەم: حوکمەکانی بڕگەی دووەم لەم ماددەیەدا هەموو لقەکان یا نووسینگە دامەزراوەکان لە هەرێم بەر لە دەرچوونی ئەم یاسایە دەگرێتەوە، گەر هەریەك لەمانە نەهاتنە ژێربارى حوکمەکانی.

بەشی نۆیەم
حوکمە کۆتاییەکان

ماددەی چل و چوارەم:

یەکەم: ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە پایەی خۆیان و هەموومافێکیان لەم یاسایە و یاساکانی تر و ئەو پێڕەوە وڕێنماییانە کە بە هۆیەوە دەرچوون دەپارێزرێ لە حاڵەتی تەنسیب کردنیان یا تەفەروغیان لە فرمانی دەرەوەی زانکۆ و دەستەکان و دامەزراندنیان. یان گواستنەوەیان بۆ فەرمانێك لە دەرەوەی سەنتەری وەزارەت یا سەنتەری زانکۆ و دەستەکان و، ماوەی مانەوەشیان لەو فەرمانانە بە خزمەتی زانکۆیی کردەنی بۆ مەبەستەکانی پلەپێدان و سەرموچەو بەرزکردنەوەو خانەنشینی دەژمێردرێت.

دووەم: ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە مافی پلەپێدانی زانستی دوای خانەنشین کردنیان یاخود لە حاڵەتی دامەزراندنیان یان گواستنەوەیان بۆ فرمانی دەرەوەی دەزگاکانی خوێندنی باڵا دەکەوێ لە باری بوونی مەرجی پێویست بۆ پلەپێدانیان بەبێ مەرجی دەرس گوتنەوە.

ماددەی چل و پێنجەم:

یەکەم: ئەمانە خوارەوە بەپێڕەو دەسنیشان دەکرێن.

1. ئەو کاروبارانەی پەیوەندیدارن بە رابەری کردنی قوتابیان و ئاراستە کردنیان لە ڕووی زانستی و پەروەردەیی و کۆمەلایەتی و هزری و چاودێری کردنیان و دەسنیشان کردنی ئەرك و بەرزەفتکردنیان و ناردنیان بۆ دەرەوە بۆ خوێندن و زەمالەکان و ڕێکخستنی مۆڵەتەکانی دەرس خوێندن و هەموو ئەوانەی پەیوەستن بە کاروباری زانستی و پەروەردەیی دیکە .
2. پلە پێدانی زانستی بە ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە.

3. یارمەتیدانی تویژینەوەی زانستی و دانان و وەرگێڕان.

4. هەیکەلی کاری ئەندامانی دەستەی دەرس گوتنەوە.

5. خوێندنی باڵا.

6. مەرجەکانی کردنەوەی دەزگا زانستیە باڵاکانی ئەهلی.

7. ئەرك و پێکهاتەی وەزارەت و دەرخستنی کارو فرمانەکانی.

ماددەی چل و شەشەم:

تەنیا زانکۆ و دەستە تایبەتمەندن بە یەکلا کردنەوەی سکالاکانی کە پەیوەندیدارن بە قەبوڵ و گواستنەوە و ئەزموونەکان و سزا بەرزەفتیەکان کە بەسەر قوتابی دادەسەپێ و فەسڵ کردنیان بە هۆی دەرنەچوونیان لەگەڵ هەڵسەنگاندنی بڕوانامەکان و پلە زانستیە عیراقی و بیانیەکان کە لە دوای قۆناغی خوێندنی دواناوەندیی دێن لەگەڵ داواکاریی بەخشینی نازناو و بڕوانامەی زانستی و فەخریی.

ماددەی چل و حەوتەم:

زانکۆکان و دەستەکان بۆیان هەیە بۆ ئەنجامدانی ئەزموونە زانستی و پیادە کردنەکانیان و مەشقی قوتابیان، پەنا ببنە بەرهەموو لایەنێکی پسپۆڕ لە فەرمانگەکانی فەرمی هەرێم و کەرتی تایبەت و دەبێ ئەو فەرمانگایانەش ئاسانکاری و یارمەتی پێویست بۆ بەدیهێنانی ئەم کارە پێشکەش بکەن.

ماددەی چل و هەشتەم:

زانکۆ و دەستەکان لێ بوردراون لە رەسمی گومرگ بەپێی یاسا کارپێکراوەکان لە هەموو ماددە و کەل و پەل و ئامێر و بەشەکانی و ماددەی یەدەگەکان و ماددەی تاقیگەکان و هۆیەکانی رووکردنەوەو فلیم و پەخشنامە و کتێب و چاپکراوە هاوردەکان لە چوارچێوەی پڕۆژە پسپۆرییە زانستیەکانی کە خزمەتی مەبەستەکەی دەکەن.

ماددەی چل و نۆیەم:

وەزیر بۆی هەیە بەڕێوەبەرایەتیەکان یان بەشەکان یان هۆبەکان لە ناو پێکهاتەکانی وەزارەتدا دامەزرێنی یان لێکیان بدات یان هەڵیان وەشێنێتەوە بەپێی پێویستی کارەکەی لە کاتی پێویستدا.

ماددەی پەنجایەم:

وەزیر بۆی هەیە پێرەو و رێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاریی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

ماددەی پەنجاو یەکەم:

یاسای ژمارە(33)ی ساڵی 2004ی وەزارەتی خوێندنی باڵا و تویژینەوەی زانستی هەڵدەوەشێتەوە.

ماددەی پەنجاو دووەم:

کار بە حوکمی ماددەکانی (40،41،42،43)ی ئەم یاسایە دەکرێ تاکو یاسایەکی تایبەت بە زانکۆ نا حکومیەکان دەردەچێ و پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران پرۆژەیەك لە ماوەی سێ مانگدا پێشکەش بکات.

ماددەی پەنجاو سێیەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێ.

ماددەی پەنجاو چوارەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی پەنجاو پێنجەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران پێڕەوی پێویست بۆ جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربکات.

ماددەی پەنجا و شەشەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بلاۆکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان)ەوە جێبەجێ دەکرێ.

عەدنان موفتی

سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عیراق

ـ هۆیەکانی دەرچوونی ئەم یاسایە ـ

پەرەسەندنەکانی کۆمەلایەتی و ئابووری و سیاسی کە هەرێمی کوردستان ـ عیراق پێیدا دەڕوات، پێویستی بە چاوگێڕانەوە کرد لە زۆر بنەماو چەمك و میکانیزمەکانی پەیوەندیدار بە فەلسەفەی خۆێندنی بالاّو ستراتیجیەتەکەی، بە جۆرێك کە لەگەڵ ئامانجەکانی قۆناغی نوێ بڕوا بەڕێوە، لە میانەی دەرکردنی یاسای نوێ بۆ وەزارەتی خۆێندنی بالاّ و تۆێژینەوەی زانستی لە هەرێمدا، بۆیە ئەم یاسایە پشتی بەست بە وەرگرتنی پرنسیپی ناسێنترالّی بۆ دەزگاکانی خۆێندنی بالاّ لەلایەنی دارایی و کارگێڕییەوە و چڕ کردنەوەی لەسەر بەشەکانی زانستی لە زانکۆکان وەکو ناوکی بنچینەیی، و گرینگی تۆێژینەوەی زانستی لە خزمەتکردنی پێویستیەکانی کۆمەلگەی کوردستاندا بێ، و بۆ مسۆگەر کردنی بەجێگەیاندنی دەزگاکانی خوێندنی بالاّ پەیامەکەیان لە مەیدانەکانی تۆێژینەوەی زانستی و ئامادەکردنی کادیری زانستی، دامەزراوی نوێ هاتە ئاراوە، وەکو ئەنجومەنی کوردستانی بالاّ بۆ تاییبەتمەندیەکانی پزیشکی و دەستەی کوردستانی بۆ خوێندنەکانی ستراتیجی و تۆێژینەوەی زانستی، و گۆڕینی دەستەی خوێندنی تەکنیکی بۆ زانکۆی خوێندنی تەکنیکی و ڕێکخستنی دەزگاکانی خوێندنی بالاّی ناحکومی و هاوبەش لە یاسادا، هەموو ئەوانە بە ئامانجی کەمکردنەوەی کەلێن لە نێوان دەزگاکانی خوێندن لە هەرێمدا لەگەڵ زانکۆکانی جیهانی و خۆ گونجاندن لەگەڵ پەرەسەندنەکانی جیهانی لە مەیدانی خوێندنی بالاّو تۆێژینەوەی زانستی و لاکردنەوە لە پێداویستیەکانی کۆمەلگەی کوردستان ... بۆیە ئەم یاسایە دەرچووێنرا.

تێبینی : ئەم یاسایە بەبریاری ژمارە 21 ی سالی 2008 لەلایەن سەرۆکی هەرێمی کوردستانەوە دەرچوێنرا